

Συνέντευξη με τον κ. Κοντογιάννη Ιωάννη (Κ.Ι.) και τον κ. Μαρκογιαννάκη
Ιωάννη (Μ.Ι.)

Συμμετέχει ο πατέρας του Ιωάννη, κ. Κοντογιάννης Γεώργιος (Κ.Γ.)
Κρήτη, Περβόλια Ν. Ρεδύμνης, Τ.Ε.Ι. Κρήτης (Παράρτημα Ρεδύμνου)

11 Ιουνίου 2005

Ερευνητές συμμετέχοντες στη συνέντευξη:

Θεοδοσοπούλου Ειρήνη

Ερ. Σήμερα 11 Ιουνίου του 2005 έχουμε την τιμή και τη χαρά να έχουμε μαζί
μας τον παλαίμαχο τον Γιάννη τον Μαρκογιαννάκη και τον νέο, πολύ
μικρό, τον δεκατριάχρονο λυράρη, Κοντογιάννη Γιάννη. Γιάννη, πες μας,
ήταν κανένας μουσικός στην οικογένεια και πήρες να μάθεις λύρα; Πώς
ξεκίνησες, ας πούμε, τη λύρα;

Κ.Ι. Εμένα η λύρα ήταν μέσα μου, μου άρεσε πολύ και ένας φίλος μου, αρχικά
του νονού μου ο γιος έπαιζε λύρα, είναι ένα χρόνο μεγαλύτερός μου.

Ερ. Πώς λέγεται;

Κ.Ι. Λέγεται Γρηγόρης Σαμόλης.

Ερ. Είναι του Σαμόλη του Νεκτάριου... έχει συγγένεια;

Κ.Ι. Όχι. Όχι. Και επειδή σαν να το πούμε ζήλεψα και είπα κι εγώ του πατέρα
μου «πάρε μου μια λύρα», έτσι ξεκίνησα δηλαδή.

Ερ. Ο πατέρας σου είχε αντίρρηση σ' αυτό; Να μάθεις όργανο;

Κ.Ι. Όχι, όχι, όχι. Καμία αντίρρηση.

Ερ. Το ήθελε; Του άρεσε η ιδέα;

Κ.Ι. Ναι, ναι, πάρα πολύ.

Ερ. Σε ποια ηλικία αυτό; Πριν πόσα χρόνια δηλαδή;

Κ.Ι. Πριν έξι με εξίμισι χρόνια.

Ερ. Άρα παίζεις τώρα γύρω στα επτά χρόνια;

Κ.Ι. Ναι.

Ερ. Από πρώτη Δημοτικού, δευτέρα;

Κ.Ι. Ναι, ναι, έτσι.

Ερ. Και όταν την πήρες την λύρα τι την έκανες;

- K.I. Ε, άρχισα εκεί και την γρατζουνούσα, έτσι έπαιζα χωρίς δάχτυλα και μου έλεγε ο πατέρας μου, ήταν βέβαια λάτρης των λαϊκών πάντα, αλλά και μου έλεγε να πατάω νότες, τέτοια, δηλαδή έτσι εξεκίνησα. Έτσι δηλαδή, την κουνούσα.
- M.I. Σε δάσκαλο πήγες καθόλου;
- K.I. Πήγα στον δάσκαλό μου.
- M.I. Πού;
- K.I. Πήγα στον Γιώργο τον Σκουτέλη κι έκανα δέκα μαθήματα.
- Ερ. Στον Γιώργο;
- K.I. Τον Σκουτέλη.
- Ερ. Σκουτέλη;
- K.I. Ναι. Κι έκανα δέκα μαθήματα και μετά...
- Ερ. Αυτός τι παίζει, λύρα;
- K.I. Ναι, αυτός παίζει λύρα και μετά άρχισα να δουλεύω με το κασετόφωνο, δηλαδή να βγάζω τραγούδια απ' την κασέτα.
- Ερ. Τι σου έδειξε ο Γιώργος ο Σκουτέλης;
- K.I. Μου έδειξε... Βασικά τις νότες μου έδειξε.
- Ερ. Δηλαδή; Με χαρτί και μολύβι σου έδειξε εδώ είναι η Λα, εδώ είναι η Σι;
- K.I. Ναι, ναι. Έτσι δηλαδή... έτσι, μηχανικά.
- Ερ. Σου έπαιξε καθόλου λύρα να σου πει μη κουνάς το χέρι σου ολόκληρο...;
- K.I. Όχι, όχι. Μία φορά μου 'παιξε, αυτό ήτανε. Μόνο με χαρτί δουλεύαμε.
- Ερ. Ούτε εσύ του έπαιζες; Να σου πει κάνε αυτό και να σου δείξει αυτό και να κάνεις εσύ το δοξάρι κάπως;
- K.I. Όχι, απλά μου 'βαζε κάποιες ασκήσεις να τις κάνω και ένας συμμαθητής μου πιο μεγάλος που ήξερε, έβαζε αυτόν να μου δείχνει και να μου... γιατί είχε και άλλη δουλειά εν τω μεταξύ αυτός.
- Ερ. Ποιος ήταν ο άλλος;
- K.I. Όχι, ήταν ένας συμμαθητής του κι αυτός, αλλά ήταν μεγαλύτερος.
- Ερ. Το όνομά του;
- K.I. Όι, δεν το θυμάμαι.
- Ερ. Δεν το θυμάσαι. Εσύ ήξερες να πιάνεις στυλό να γράφεις γράμματα εκείνη την εποχή; Ήξερες, ε;

- K.I. Ναι, ήξερα.
- Ερ. Τη λύρα από πού την αγοράσατε;
- K.I. Την πρώτη λύρα μου την αγόρασα απ' το Ηράκλειο, από ένα μαγαζί, δεν το ξέρω, μετά την επαγγελματικά μου λύρα την αγόρασα απ' τον Ζαχάρη τον Αλεφαντινό. Είναι στο Πέραμα Μυλοποτάμου. Από εκεί.
- Ερ. Ζαχάρη Αλεφαντινό. Είναι της οικογένειας των Αλεφαντινών;
- M.I. Ναι, αδέρφια είναι.
- Ερ. Αδέρφια με τον Μιχαήλ και τον Νίκο.
- M.I. Ο Νίκος, ο Μιχάλης είναι αδέρφια αυτοί. Τρία είναι ή τέσσερα αδέρφια;
- K.I. Τρία. Τρία αδέρφια.
- M.I. Α, τρία αδέρφια είναι. Ο Μιχάλης, ο Νίκος και ο Ζαχαρίας. Ο Ζαχαρίας ήταν ο μικρότερος.
- K.I. Ναι, ο Ζαχαρίας είναι ο μικρότερος.
- Ερ. Και πού ήτανε το μαγαζί;
- M.I. Πολύ καλοί μουσικοί.
- Ερ. Ναι, βέβαια.
- K.I. Οι Αλεφαντινοί... από τους πρώτους. Ναι, ναι. Τέλος πάντων. Συνέχισε Γιάννη.
- Ερ. Λοιπόν, για πες μας, είχε οργανοποιείο ο Αλεφαντινός;
- K.I. Ναι, οργανοποιείο.
- Ερ. Μαζί με τον αδερφό του τον Νίκο ή όχι;
- K.I. Όχι, μόνος του το 'κανε.
- Ερ. Σε ποια περιοχή ήτανε;
- K.I. Πέραμα Μυλοποτάμου.
- Ερ. Πέραμα Μυλοποτάμου. Και πηγαίνεις εκεί λοιπόν με ποιον να αγοράσεις τη λύρα σου;
- K.I. Με τον μπαμπά μου πήγα και αγόρασα μια λύρα με πράσινη γλώσσα αρχικά, ήταν επαγγελματικιά κι αυτή. Την έπαιζα, την έπαιζα, την έπαιζα, εκείνη... είχε πάρει κι εκείνη την περίοδο και ο Γρηγόρης λύρα.
- M.I. Το άλλο το παιδί που έπαιζε λύρα, το μικρό.
- K.I. Το άλλο το παιδί.
- M.I. Στο χωριό που ήταν κι αυτό.

- Ερ. Αυτός ο συμμαθητής σου που είπαμε από τον οποίο ζήλεψες.
- Κ.Ι. Ναι.
- Ερ. Μάλιστα.
- Κ.Ι. Και οι λύρες και οι δύο δεν ήτανε πάρα πολύ καλές και είχαμε πει να τις αλλάξουμε. Εμένα ήτανε βουβή η λύρα. Μετά από μέρες το κατάλαβα. Κι ούτε αυτουνού του άρεσε, αλλά αυτός δεν την άλλαξε.
- Ερ. Τι εννοείς βουβή η λύρα;
- Κ.Ι. Πολύ βουβό ήχο, χοντρό ήχο.
- Ερ. Δεν έβγαζε ωραίο ήχο ας πούμε.
- Κ.Ι. Όχι.
- Ερ. Σαν τενεκές; Πώς ήτανε;
- Κ.Ι. Σαν τενεκές. Έτσι να το πούμε.
- Μ.Ι. Ε... όταν δεν είναι ωραίος, δεν είναι ωραίος.
- Ερ. Κι εσύ ήξερες τώρα δευτέρα Δημοτικού ποια λύρα σ' αρέσει;
- Κ.Ι. Όχι, τότε ήμουν α οχτώ, εννέα χρονών όταν αγόρασα την επαγγελματική λύρα.
- Ερ. Η πρώτη - πρώτη λύρα, σου άρεσε ο ήχος της;
- Κ.Ι. Ναι, μ' άρεσε. Τότε δεν ήξερα και από μουσική για να... εντάξει έπαιζα εκεί.
- Ερ. Πόσες λύρες έχουν περάσει απ' το χέρι σου;
- Κ.Ι. Τρεις.
- Ερ. Τις έχεις πάρει απ' τον κύριο Αλεφαντινό;
- Κ.Ι. Ναι.
- Ερ. Και τις τρεις.
- Κ.Ι. Ναι.
- Ερ. Η πρώτη σ' άρεσε. Η δεύτερη;
- Κ.Ι. Όχι.
- Ερ. Η τρίτη;
- Κ.Ι. Ναι, πάρα πολύ. Αυτή την τρίτη την διάλεξε ο μπαμπάς μου και μου την έφερε σπίτι, μου λέει «αυτή η λύρα σ' αρέσει»;
- Μ.Ι. Πολύ ωραία λύρα είναι αυτή.
- Κ.Ι. Θα την έπαιρνε ο Μιχάλης ο Αλεφαντινός αυτή τη λύρα αλλά...
- Ερ. Του την πήρες εσύ.

(Γελάει)

- K.I. Του την πήρε ο πατέρας μου. Και μου την έδειξε και μ' άρεσε και μένα πολύ και με τον χρόνο έστρωσε και ο ήχος της λύρας και παίζω μέχρι σήμερα.
- Ερ. Εσύ τώρα δευτέρα Δημοτικού, ας πούμε, οι φίλοι σου εκεί στο Δημοτικό τι λέγανε; Ξέρανε ότι εσύ ασχολείσαι λίγο με λύρα;
- K.I. Ναι, αμέ, το ξέρουνε.
- Ερ. Πώς σε βλέπανε; Λέγανε «άντε μωρέ τι κάνεις» ή σε θαυμάζανε, ας πούμε;
- K.I. Τίποτα απ' τα δύο.
- Ερ. Διαφορώντας;
- K.I. Νόμιζαν ότι η λύρα δεν είναι τίποτα σημαντικό, εντάξει.
- Ερ. Παίζεις λύρα, εντάξει.
- K.I. Ναι. Τίποτα σημαντικό.
- Ερ. Τώρα που είσαι πρώτη Γυμνασίου;
- K.I. Τώρα πιο πολύ με ενδιαφέρουν, με θαυμάζουνε, κάπως έτσι... οι πιο πολλοί.
- Ερ. Σε φωνάζουν στις γιορτές τους και παίζεις;
- K.I. Ναι, ναι, πολύ. Και μου το λένε και...
- Ερ. Σε γλέντια, σε πανηγύρια έχεις παίξει;
- K.I. Έχω παίξει πάρα πολλές φορές.
- Ερ. Από πότε ξεκίνησες;
- K.I. Να παίζω; Από εννιά χρονών άρχισα να πηγαίνω σε κέντρα, να ακούω λυράρηδες, να με βγάζουν να παίζω. Δέκα χρονών έπαιξα σε ένα γάμο και έπαιξα πέντε - έξι ώρες έπαιξα στο γάμο και μετά είχε λαϊκό πρόγραμμα. Δέκα χρονών.
- Ερ. Πού σε βρήκαν δέκα χρονών και σε φωνάζανε;
- K.I. Μου ήτανε συγγενικός ο γάμος.
- Ερ. Ναι, οπότε ξέρανε ότι παίζεις λύρα. Ο Γιάννης παίζει λύρα, να φωνάξουμε τον Γιάννη.
- K.I. Ναι.
- Ερ. Ήσουν ο μοναδικός λυράρης που έβγαλε το γλέντι ή υπήρχε και άλλος και εναλλάσσονταν με σένα;
- K.I. Ύπήρχε λαϊκό πρόγραμμα μετά.

- Ερ. Υπήρχε λαϊκό. Αλλά εσύ έπαιξες όλα τα κρητικά.
- Κ.Ι. Ναι, εγώ έπαιξα όλα τα κρητικά.
- Ερ. Και πώς φάνηκε στον κόσμο αυτό, όταν σε είδανε μικρό - μικρό πιτσιρίκι επάνω να παίζεις;
- Κ.Ι. Εντάξει, ενθουσιαστήκανε ας το πούμε έτσι. Εντάξει.
- Μ.Ι. Μεγάλη περιέργεια. Περιέργεια είναι όταν παίζεις ωραία. Όταν δεν παίζεις ωραία είναι κοροϊδία.
- Ερ. Ναι. Άμα παίζεις όμως;
- Μ.Ι. Άμα παίζεις ωραία, σου λέει μικρό παιδί να παίζει τέτοια λύρα, ναι, να παίζει, ό,τι παίζει να είναι τέλειο. Να παίζει τώρα του Κλάδου ένα κομμάτι, να το παίζει όπως είναι. Λέει «ακούω ωραία λύρα, παίζει ωραία λύρα», δεν ξέρει ο άλλος ότι παίζει, καλά... όσοι καταλαβαίνουν και τους αρέσει πολύ, ξέρουνε τους σκοπούς και του Μουντάκη και του Κλάδου και του Σηφογιωργάκη κι ολωνών και του Σκορδαλού... Ναι αλλά εδώ η μουσική είναι ένα πράγμα να πούμε φυσικό, είναι απ' τον Θεό. Η μουσική, ο χορός και το τραγούδι. Προ παντός τα δυο αυτά, η μουσική και το τραγούδι, γιατί ο χορός μαθαίνεται λίγο - πολύ, αλλά και ένας χορευτής καλός που είναι εκ γενετής χορευτής καλός, είναι καλύτερος απ' τον καθένα τον άλλο. Όλοι χορεύουνε, μπορεί να είναι πενήντα άτομα αλλά μέσα στα πενήντα άτομα θα είναι δυο - τρεις καλοί χορευτάδες και κοπέλες καλές να χορεύουνε ωραία, ναι. Έτσι που λέτε...
- Ερ. Κύριε Γιάννη ο μουσικός γίνεται; Δηλαδή αν δεν γεννηθεί με ταλέντο, υπάρχει περίπτωση με πολλή δουλειά, να παίζει, να παίζει, με την πολλή δουλειά να πούμε να γίνει καλός;
- Μ.Ι. Όχι, αποκλείεται στον κόσμο. Όχι. Εκατό χρόνια να παίζεις το ίδιο είναι. Όταν δεν υπάρχει μέσα στην ψυχή το ένστικτο και το ταλέντο που λέμε, ας πούμε, όπως και σ' όλες τις δουλειές, ναι, βέβαια. Ετούτος εδώ είναι ταλέντο, είναι ταλέντο.
- Ερ. Τον βλέπετε ότι είναι καλός;
- Μ.Ι. Μεγάλο ταλέντο, μεγάλο ταλέντο, αρκεί να... να το προσέξει να πούμε και να θελήσει να το προχωρήσει όπως πρέπει, όπως πρέπει. Και να μην πάρουν τα μυαλά του αέρα που του λένε άλλοι, εγώ δεν το έχω πει αυτό το

πράμα ακόμα βέβαια, αλλά δεν πιστεύω. Είναι μεγάλο ταλέντο. Είναι και άλλα παιδιά που έχουν ταλέντο μικρά, κι άλλα παιδιά, όχι πολλά, λίγα είναι. Εμείς είμαστε πέντε αγόρια. Η μαμά μου είχε κάνει εννιά παιδιά, πέντε αγόρια και όλοι μας παίζουμε όργανο.

Ερ. Απ' τα εννιά παιδιά τα πέντε ήταν αγόρια και παίζετε όλα, ε;

Μ.Ι. Τα πέντε αγόρια παίζουνε. Είχα και μια αδερφή δασκάλα, η πρώτη, το πρώτο παιδί της μαμάς μου και του πατέρα μου ήταν κοπελιά ας πούμε, ναι. Την βαφτίσανε, τη λέγανε Αθηνά, μακαρίτισσα, αλλά ήξερε, μάθαινε πολύ τα γράμματα και έγινε δασκάλα. Τέλειωσε την Ακαδημία στο Ηράκλειο, 'κείνα τα χρόνια το '50 περίπου θα 'τανε, '50 και..., ναι, κι έγινε δασκάλα, παντρεύτηκε, έκανε τρία παιδιά, αλλά είχε ατύχημα στα τριάντα τρία της χρόνια, την σκότωσε ένας γιατρός με το αυτοκίνητό του, ε... δεν το έκανε κι επίτηδες, αλλά τι να το κάνουμε; Τέλος πάντων, ναι κι έπαιζε αυτή ωραίο μαντολίνο, ωραιότατο μαντολίνο. Παρόλο που στην Ακαδημία ήταν υποχρεωτικό το μαντολίνο, δεν ξέρω ακόμα αν είναι υποχρεωτικό το μαντολίνο. Βέβαια. Είναι, δεν ξέρω, είναι απ' τον Θεό αυτό, δεν ξέρω, του πατέρα μου η οικογένεια όλοι παίζανε. Είχε έναν αδερφό, Θανάση, τον λέγανε...

Ερ. Του πατέρα σας.

Μ.Ι. Ναι, τον πατέρα μου, αλλά τον σκοτώσαν στα αντάρτικα. Μετά την Κατοχή ήτανε αντάρτης και γύριζε ας πούμε, πολέμησε πολύ τους Γερμανούς. Αυτός ο άνθρωπος όπως και άλλοι βέβαια και έπαιζεν ωραίο μαντολίνο, πολύ ωραίο μαντολίνο.

Ερ. Από εκεί είχε ακούσει και η αδερφή σας;

Μ.Ι. Ναι κι η αδερφή μου, ναι κι από εκεί, αλλά εμένα ο μπαμπάς μου έπαιζε λύρα.

Ερ. Λύρα.

Μ.Ι. Λύρα έπαιζε απ' τις ωραιότερες λύρες που υπήρχαν τότε στην εποχή κείνη. Βέβαια. Ήταν επί Καρεκλά, επί Λαγού, ήταν κάμποσοι καλοί λυράρηδες. Ο Καρεκλός ήταν ο μεγαλύτερος βέβαια, ο πατέρας μου ήτανε ο πιο μικρός, κάπου είκοσι - τριάντα χρόνια θα ήτανε μικρότερος, ναι αλλά έπαιζε πολύ ωραία λύρα ο μπαμπάς μου και ο Σκορδαλός απ' τον μπαμπά μου έμαθε τη

λύρα μόλις ξεκίνησαν, αλλά και ο Σκορδαλός ήτανε φαινόμενο, ήτανε ταλέντο.

Ερ. Ο πατέρας σας με ποιους έπαιζε;

Μ.Ι. Ε... Είχενε... με μαντολινάκια παίζανε τότε. Δεν υπήρχανε λαούτα τότε.

Ερ. Λαούτα δεν υπήρχανε.

Μ.Ι. Λαούτα ήτανε μόνο στα Χανιά, πολλά λαούτα, λαούτα και βιολιά. Εδώ στο Ρέθυμνο υπήρχανε τέσσερα λαούτα. Ήτανε ο μακαρίτης ο Μπαξεβάνης, ένας Ψίλλο στην Επισκοπή τον οποίο εγώ δεν τον γνώρισα και ένας άλλος Κουρκούλος στον Πρινέ κι άλλος ένας εκεί σ' ένα άλλο χωριό τραγουδούσε λίγο κι έπαιζε λαούτο μπάσο. Οι άλλοι παίζανε πολύ ωραία. Όλοι παίζανε, ο Μπαξεβάνης, ο Ψίλλος.

Ερ. Με τον Μπαξεβάνη είχε παίξει ο πατέρας σας;

Μ.Ι. Είχε παίξει ο πατέρας μου με τον Μπαξεβάνη πολλές φορές, είχανε πάει σε γάμους, βέβαια.

Ερ. Πότε γεννήθηκε ο πατέρας σας, θυμάστε;

Μ.Ι. Το '06.

Ερ. 1906. Και ο Μπαξεβάνης ήταν μεγαλύτερος του;

Μ.Ι. Όχι, μικρότερος ήταν από τον πατέρα μου. Μικρότερος. Βέβαια μικρότερος ήτανε.

Ερ. Τι σκοπούς παίζανε μαζί; Θυμάστε;

Μ.Ι. Αυτούς που παίζαμε τώρα, τους παίζανε κι αυτοί. Τους περισσότερους.

Ερ. Έτσι, τραγούδια ταμπαχανιώτικα;

Μ.Ι. Και τραγούδια. Τα πάντα, τα πάντα. Όσο βαρούν τα σίδερα, Μερακλίδικο πουλί, τα πάντα, όλα αυτά ήταν... από τότε ήταν αυτά.

Ερ. Τον Φουσταλιέρη;

Μ.Ι. Ο Φουσταλιέρης ο μακαρίτης, ε, αυτά λένε ότι ήταν από τούρκικα κομμάτια από παλιά.

Ερ. Ο Φουσταλιέρης τι όργανο έπαιζε;

Μ.Ι. Μπουλγαρί το λέγανε αυτό, σαν μπουζούκι ήτανε.

Ερ. Σαν σάζι, ε;

Μ.Ι. Μακρύ χέρι και μικρό που έχει... προς τα πίσω κουφάρι.

Ερ. Μεγάλο ας πούμε;

- Μ.Ι. Όχι πολύ μεγάλο. Έπαιζε πολύ ωραία, πολύ γλυκά έπαιζε ο Φουσταλιέρης.
Ο Φουσταλιέρης ήταν ο καλύτερος τότε, ας πούμενε.
- Ερ. Με τον Φουσταλιέρη είχε παίξει; Δηλαδή μπουλγαρί με λύρα;
- Μ.Ι. Έπαιζε, πώς!
- Ερ. Ο πατέρας σας;
- Μ.Ι. Και ο πατέρας μου είχε παίξει με τον Φουσταλιέρη αλλά τότε δεν βγάζανε δίσκους τότε, δεν βγάζανε. Οι δίσκοι αρχίσανε μετά, ας πούμε, πολύ αργότερα, βέβαια. Μετά επήρε το λαούτο ο πατέρας μου από την Αθήνα όπως σας είπα και την άλλη φορά. Τον παίρνανε κάθε χρόνο ο Σύλλογος Κρητών που ήτανε στην Αθήνα και είναι κι ακόμα, εδρεύει ο Σύλλογος βέβαια, γιατί στην Αθήνα είναι άλλη μια Κρήτη και καλύτερη Κρήτη στην Αθήνα από την Κρήτη εδώ. Οπωσδήποτε.
(Γελάει)
- Ερ. Καλύτερη δεν νομίζω, αλλά υπάρχουν πολλοί Κρήτες στην Αθήνα.
- Μ.Ι. Και στην Αμερική καλύτερη και στην Αυστραλία και στον Καναδά και κάτω στο... και στην Αφρική γιατί όπου και να πήγαμε γιατί έχουμε πολλά συγκροτήματα βέβαια στα εξωτερικά. Εμείς είχαμε πάει οι πρώτοι που είχαμε πάει το 1958 με τον Σκορδαλό και κάναμε ένα χρόνο στην Αμερική. Και εκεί είδαμε τι θα πει Κρήτη. Καλά, δεν κατηγορούμε την εδώ, την Κρήτη μας...
- Ερ. Γιατί λέτε καλύτερη; Τι καλύτερη;
- Μ.Ι. Να σας πω. Γιατί ζούνε στην Αμερική. Μπορεί να ζούσανε καλά, είχανε χρήματα, εδώ ήταν η φτώχεια και η δυστυχία εκείνα τα χρόνια, ναι, αλλά σαν τον τόπο του κανείς που δεν μπορεί να το πιστέψει και να το καταλάβει εκτός να φύγει απ' τον τόπο του, να πάει σε μια ξενιτιά για πέντε χρόνια, για δέκα, για είκοσι ξέρω 'γω και μόνο αυτός νιώθει ας πούμε τι θα πει ξενιτιά. Κατάλαβες; Ναι.
- Ερ. Ο Φουσταλιέρης ήτανε μικρότερος απ' τον πατέρα σας ή μεγαλύτερος;
- Μ.Ι. Όχι. Μικρότερος. Μικρότερος. Λίγο μικρότερος θα ήτανε. Ναι.
- Ερ. Τη Λαυρεντία την έχετε γνωρίσει;
- Μ.Ι. Ναι, ναι, ζει ακόμα η Λαυρεντία.
- Ερ. Ζει, η Λαυρεντία, ε;

- Μ.Ι. Ζει η Λαυρεντία, τη γνωρίζω, στο Ρέθυμνο είναι. Ζει ακόμα η καημένη, θα είναι μεγάλη αυτή τώρα, ενενήντα χρονών, παραπάνω είναι.
- Ερ. Με την Λαυρεντία τραγουδούσε; Τι έκανε;
- Μ.Ι. Τραγουδούσε.
- Ερ. Έπαιζε και κανένα μαντολίνο μήπως;
- Μ.Ι. Όχι, δεν έπαιζε τίποτα, τραγουδούσε όμως ωραία. Ήταν αδερφή του Μπαξεβάνη αυτή. Βέβαια. Δεν ήταν επαγγελματίας εκείνη, ας πούμε, αλλά τραγουδούσε πολύ ωραία και είχανε γράψει κάποιους δίσκους. Τη μάνα μου την αγαπώ και άλλους δίσκους.
- Ερ. Ο Μπαξεβάνης καμιά φορά έπαιρνε και τη Λαυρεντία ας πούμε και ο πατέρας σας έπαιζε λύρα;
- Μ.Ι. Όχι. Όχι. Μόνο παρέα ας πούμε, σε γλέντια δεν ερχότανε.
- Ερ. Σε παρέα πάντως την είχε ακούσει όμως να παίζει λύρα εκείνος κι εκείνη να τραγουδά.
- Μ.Ι. Βέβαια, την είχε ακούσει, ναι. Κι αμέ; Έτσι που λέτε.
- Ερ. Τα αδέρφια σας για πείτε μου λίγο, γιατί αυτά δεν τα έχουμε ξαναγράψει σε άλλη συνέντευξη. Τα αδέρφια σας ένας προς έναν, τι παίζει; Με τη σειρά ποια είναι;
- Μ.Ι. Με τη σειρά είμαι πρώτος εγώ. Δεύτερος είναι ο Κώστας, τρίτος είναι ο Βαγγέλης, τέταρτος ο Στέλιος και πέμπτος είναι ο Χαράλαμπος.
- Ερ. Ναι. Ο Κώστας τι παίζει;
- Μ.Ι. Ο Κώστας σπούδασεν αυτός. Λαούτο παίζει κι αυτός πολύ ωραίο λαούτο. Ναι, πάρα πολύ ωραίο. Ναι. Αλλά σπούδαξε και έβγαλε και την Πάντσιο τη σχολή, μετά πήγε φαντάρος και τότε κρατήσανε κι έγινε στρατιωτικός εκείνος. Στρατιωτικός, αλλά έπαιζε λαούτο στο στρατό κι έγινε μεγάλος αξιωματικός, απελύθη μετά. Μεγάλος αξιωματικός, προ τρία - τέσσερα χρόνια.
- Ερ. Έπαιζε και σε γλέντια επαγγελματικά ας πούμε ή απλά στο σπίτι μόνο;
- Μ.Ι. Ποιος;
- Ερ. Ο Κώστας.
- Μ.Ι. Όχι, δεν έπαιζε. Είχε παίζει και σε γλέντια, είχε παίζει.
- Ερ. Μετά ο Βαγγέλης.

- M.I. Μετά ο Βαγγέλης.
- Ερ. Ο Μαρκοβαγγέλης.
- M.I. Ναι, εκείνος είχε πάει και στο Γυμνάσιο, μετά είχε πάει στην Αθήνα και είχαμε ένα πρώτο θείο, του πατέρα μου ο αδερφός, ο οποίος ήτανε κοντραμπασίστας, είχε μάθει στο ωδείο, ήτανε σε ορφανοτροφείο ήταν εκείνος, είχανε μουσική και έγινε κοντραμπασίστας, να πούμε, αλλά μεγάλος κοντραμπασίστας και ήτανε στην Αθήνα και τότε παίρνανε και ήτανε διορισμένος στην ορχήστρα του σταθμού. Στην Κρατική.
- Ερ. Ορχήστρες, δηλαδή.
- M.I. Και αυτός έβαλε πάλι τον Βαγγέλη τον αδερφό του, του λέει «θα μάθεις αυτό το όργανο, είναι καλό, έχει ψωμί», είναι ωραίο όργανο, ναι και έκαμε οκτώ χρόνια ο Βαγγέλης στο ωδείο και πήρε το Δίπλωμά του στο Ωδείο Πειραιώς.
- Ερ. Στο κοντραμπάσο.
- M.I. Κοντραμπάσο βέβαια. Και μετά από δυο μήνες εκοιτάζανε βαθμούς από το Ωδείο και πήρανε τον Βαγγέλη στη συναυλία του σταθμού και στην Κρατική.
- Ερ. Ο Βαγγέλης όμως έπαιζε σε γλέντια.
- M.I. Λαούτο. Ε;
- Ερ. Ο Βαγγέλης όμως έπαιζε σε γλέντια.
- M.I. Έπαιζε σε γλέντια, ναι, ναι, ναι. Αλλά για μένα ουδεμία σχέση έχει η μουσική η κρητική με τη μουσική που έμαθε ο Βαγγέλης, τη κλασική μουσική που έμαθε στο Ωδείο. Αυτός είναι γεννημένος, ένας άνθρωπος που γεννάει το μυαλό του και παίζουν και τα χέρια του, παίζει το λαούτο και νομίζεις πως είναι το καλύτερο πιάνο. Άμα θέλει να παίζει, τι να σας πω! Όχι σαν αδερφός μου βέβαια, γιατί...
- Ερ. Τώρα παίζει;
- M.I. ... Τα λόγια δεν αξίζουν, τα έργα αξίζουν. Επίσης και ο αδερφός μου ο Στέλιος.
- Ερ. Συγνώμη ο Μαρκοβαγγέλης τώρα παίζει;
- M.I. Ναι, στην Αθήνα είναι. Δεν πολυπαίζει, είναι... συνταξιούχος είναι ας πούμενε, βγάζει δίσκους, βγάζει. Και τώρα έχει βγάλει δυο - τρία cd,

τραγουδάει ο Μανιάς δικά του κομμάτια, όλα δικά του κομμάτια.
Χείμαρρος το μυαλό του.

Ερ. Ο Στέλιος;

Μ.Ι. Ο Στέλιος πάλι και αυτός έπαιζε λαούτο. Ήτανε μαζί με τον Χαράλαμπο στο Γυμνάσιο στο Ρέθυμνο και έπαιζε λύρα ο Χαράλαμπος μικρός και αυτός λαούτο.

Ερ. Ο Χαράλαμπος λύρα έτσι;

Μ.Ι. Λύρα έπαιζε ο Χαράλαμπος, λύρα, αλλά παίζει όλα τα όργανα.

Ερ. Επαγγελματικά λύρα;

Μ.Ι. Ναι, ήταν στο Γυμνάσιο. Έβγαλε το Γυμνάσιο, και ετελείωσε το Γυμνάσιο και μετά από είκοσι χρονών πήγε στην Αμερική.

Ερ. Εσείς με τον αδερφό σας τον Χαράλαμπο παίζατε παρέα;

Μ.Ι. Παίζαμε, παίζαμε όταν ήτανε μικρό παιδάκι, παίζαμε, βέβαια παίζαμε.

Ερ. Να σας πω κάτι κύριε Γιάννη. Εσείς έχετε παίξει ας πούμε με διάφορους και μου κάνει εντύπωση. Την προηγούμενη φορά σας είχαμε ακούσει με τον Τσουρδαλάκη τον Γιάννη...

Μ.Ι. Ναι.

Ερ. ...τόρα με τον Κοντογιάννη τον Γιάννη.

Μ.Ι. Ναι...

Ερ. ... την προηγούμενη φορά με τον Ψαραντώνη...

Μ.Ι. Ναι...

Ερ. ... την άλλη φορά με τον Σηφογιωργάκη.

Μ.Ι. Ναι...

Ερ. Ναι, ναι, ε;

(Γελάνε)

Λοιπόν...

Μ.Ι. Έχω γράψει ένα cd τώρα και έχω γράψει μέσα κάπου εβδομήντα – ογδόντα άτομα πού έχω παίζει, δεν θυμάμαι με πόσους έχω παίζει σε όλη την Κρήτη ας πούμενε... Από τον καιρό... από μικρό παιδάκι.

Ερ. Ναι. Την άλλη φορά θα συνοδέψετε τον Μανώλη τον Φραγκούλη στο βιολί στα στειακά.

- M.I. Ναι. Μα άκου να δείτε. Και ο Γιάννης (εννοεί ο Κοντογιάννης) μπορεί να παίζει με ένα καλό λαούτο, μπορεί να παίζει με εκατό λαούτα. Εγώ μπορώ να παίζω με εκατό λυράρηδες, με χίλιους λυράρηδες και κρητικά βέβαια, δεν παίζουμε ούτε λαϊκά, ούτε ευρωπαϊκά. Ναι, δικά μας πράγματα που τα ξέρουνε όλοι. Άμα παίζεις τώρα μ' έναν καλό λυρατζή το λαούτο είναι υποχρεωμένο να τόνε βοηθήσει, να τόνε βοηθήσει, εφόσον παίζει καλά τη λύρα. Έτσι είναι, δεν έχει σημασία αν έχω παίζει εγώ με πενήντα ή με εκατό λυράρηδες, δεν έχει σχέση αυτό.
- Ερ. Σχέση δεν έχει, η απορία μου είναι η εξής.
- M.I. Η μεγαλύτερη μου συνεργασία μου εμένα ήταν με τον Σκορδαλό και με τον Σηφογιωργάκη. Γιατί είμαι και συγγενής με τον Σκορδαλό. Του Σκορδαλού η μάνα και του πατέρα μου εμένα ήταν αδερφές και ήταν πρώτα ξαδέρφια με τον Σκορδαλό τον πατέρα μου και ο Σκορδαλός από τον πατέρα μου έμαθε, ξεκίνησε βέβαια ο άνθρωπος, από εκεί, απ' τον πατέρα μου.
- Ερ. Γιατί, τον άκουγε; Ήταν κοντινοί γείτονες;
- M.I. Ναι, στο χωριό, είχαμε μαγαζί εμείς στο χωριό. Ναι.
- Ερ. Καφενείο;
- M.I. Καφενείο, ναι, αλλά και τα γλέντια του χωριού εκεί γινότανε.
- Ερ. Ναι. Και ο Σκορδαλός ας πούμε εργότανε και άκουγε τη λύρα του πατέρα σας. Πόσων χρόνων;
- M.I. Ε, θα ήτανε καμιά δεκαπενταριά χρονών τότες θα ήτανε. Περίπου. Γιατί ήτανε επτά χρόνια μεγαλύτερος από εμένα ο Σκορδαλός.
- Ερ. Ο Σκορδαλός γιατί έμεινε; Όλοι παίζουν Σκορδαλό;
- M.I. Γιατί έμεινε;
- (Γελάει)
- Ερ. Τι έκανε και έμεινε;
- M.I. Θα σας πω.
- Ερ. Έχει πολύ ωραία χορευτικά συρτά, αλλά τι ήταν αυτό που έκανε;
- M.I. Έχει βγάλει διακόσιους, τριακόσιους δίσκους έχει βγάλει. Όλα δικά του πράγματα. Δεν μπορεί να μην παίζεις. Σου λέει «παίξε Σκορδαλό το τάδε, το τάδε, το τάδε, το τάδε». Να, ξέρει το Γιαννιό όπως είναι και οι άλλοι καλλιτέχνες βέβαια. Ο μακαρίτης ο Μουντάκης το ίδιο περίπου ήταν κι

αυτός, κι ο Κλάδος κι ο Σηφογιωργάκης. Πολλοί. Έτσι που λέτε, δεν είναι δύσκολο να παίξει κανείς με έναν λυράρη. Ε, και τότε δεν υπήρχανε λαούτα τότε.

Ερ. Πότε;

Μ.Ι. Εκείνα τα χρόνια.

Ερ. Με τον Σκορδαλό και τον πατέρα σας;

Μ.Ι. Ναι. Με τον Σκορδαλό είχαμε πάρει ο πατέρας μου, ένα λαούτο πάρει και είχα 'γω ξεκινήσει το λαούτο και μετά αρχίσαμε με τον Σκορδαλό και παίζαμε μαζί το '34-'35, ναι, και το '46 μετά την Κατοχή εβγάλαμε τον πρώτο μας δίσκο. Μόνο εκείνος π' αγαπά, που λέει αυτή την μαντινάδα, μπορεί να το πιστέψει.

Ερ. Ναι.

Μ.Ι. Και παίζαμε εμείς πολλά χρόνια με τον Σκορδαλό μέχρι το '60-'65.

Ερ. Και σε γλέντια;

Μ.Ι. Και σε γλέντια, αλλά αυτός ήταν και στην Τράπεζα της Ελλάδος, ήταν υπάλληλος, αλλά πήγαινε και στα γλέντια Σαββατοκύριακα, γιορτές, ναι, ναι.

Ερ. Ως άνθρωπος πώς ήτανε; Ο Σκορδαλός πώς ήταν σαν άνθρωπος;

Μ.Ι. Πολύ καλός. Πολύ φιλότιμος. Πάρα πολύ καλός. Καλός και να συμβουλευτεί και να λέει, ναι, ναι, αλλά σας λέω ήτανε ένας μέγας συνθέτης. Δηλαδή ήτανε... το μεγαλύτερο πλούτο της μουσικής μας που παρουσίασε αυτός ο άνθρωπος. Όπως και ο Μουντάκης είπαμε γιατί ναι, ήτανε μεγάλος κι ο Μουντάκης.

Ερ. Ο Ροδινός; Τον Ροδινό τον γνωρίσατε εσείς; Ο πατέρας σας;

Μ.Ι. Τον Ροδινό δεν τον γνώρισα, αλλά ξέρω ο Ροδινός ο καημένος βέβαια έπαιζε μια ωραιοτάτη λύρα, μια γλυκιά λύρα, μελωδικιά λύρα, ναι, που ήταν η καλύτερη, ας πούμε, απ' όλους όσους παίζανε και απ' τους γέρους κι απ' τους νέους, αν ήταν τότε. Εν τω μεταξύ ο μακαρίτης ο Ροδινός δεν πρόλαβε να παρουσιάσει πράγματα, διότι πέθανε. Είκοσι δύο χρονών.

Ερ. Τριάντα χρονών;

Μ.Ι. Όχι, τριάντα, είκοσι δύο χρονών πέθανε. Αυτά που 'βγαλενε ήτανε παλιά τραγούδια, τα παίζανε ο πατέρας μου και όλοι τα παίζανε. Και ένας

Χαρίλαος που ήτανε από τον Αποκόρωνα ήτανε, δεν θυμάμαι το χωριό του Χαρίλαου, αλλά μετά πήγανε στην Αμερική.

Κ.Γ. Είναι σημαντικό αυτό που λέει.

Μ.Ι. Ναι. Κατάλαβες; Και τα παίζανε όλα τα κομμάτια. Ο Ροδινός δεν παρουσίασε τίποτα, αλλά ίσως να παρουσιάζενα μετά. Κατάλαβες; Δεν ξέρω μετά, ναι.

Κ.Γ. Ανατρέπει κάποιες, κάποια...

Μ.Ι. Και σας λέω ότι η μουσική είναι ταλέντο, είναι να 'ναι απ' τον Θεό. Δεν είναι απ' το Θεό; Δεν γίνεται τίποτα. Εκατό χρόνια να παίζεις λύρα ή λαούτο ή μπουζούκι δεν γίνεται. Παρόλο που τώρα οι σχολές...

Ερ. Τον Λαγό τον είχε γνωρίσει ο πατέρας σας;

Μ.Ι. Ναι, κι εγώ τότε θυμάμαι τον Λαγό. Μικρότερος ήταν ο Λαγός, μικρότερος.

Ερ. Ο Λαγός τι έπαιζε;

Μ.Ι. Λύρα, ωραία λύρα όμως. Λύρα. Ναι.

Ερ. Εσείς έχετε παίξει με τον Λαγό;

Μ.Ι. Είχα παίξει, ναι. Είχα παίξει. Ωραία λύρα.

Ερ. Δικά του συρτά; Είχε δικά του συρτά;

Μ.Ι. Είχε βγάλει μερικά συρτά με τον Μπαξεβάνη, αλλά δεν πρέπει να ήτανε δικά του γιατί και ο πατέρας μου τα έπαιζε αυτά τα συρτά, όλοι τα παίζανε.

Ερ. Ο Λαγός έπαιζε με τον Μπαξεβάνη;

Μ.Ι. Ναι, με τον Μπαξεβάνη παίζανε. Ο Μπαξεβάνης έπαιζε με τον μακαρίτη τον Ροδινό. Με τον Ροδινό. Αφότου πέθανε ο Ροδινός περάσανε πολλά χρόνια να παίξει. Και μετά παρουσιάστηκε ο Ροδινός και αρχίσανε και παίζανε μαζί. Και γράψανε και δίσκους μαζί.

Ερ. Εσείς μαζί με τον Λαγό έχετε βγάλει κανένα δίσκο;

Μ.Ι. Όχι, όχι.

Ερ. Εσείς με ποιους έχετε δισκογραφήσει, ας πούμε; Με ποιους έχετε κάνει δίσκους;

Μ.Ι. Εγώ; Ε, με τον Σκορδαλό...

Ερ. Πείτε μου από παλιότερα μέχρι σήμερα.

Μ.Ι. Παλιότερα, η αρχή των δίσκων που βγαίνανε ήταν το 1946.

- Ερ. Με ποιον; Με τον Σκορδαλό.
- Μ.Ι. Με τον Σκορδαλό, βέβαια, ναι. Μετά έβγαλενε, ένας Καπαδογιάννης, Νίκο τον λέγανε, ήταν από την Αγιά απ' τον Μυλοπόταμο έχει πεθάνει ο καημένος, στα Χανιά έχει πεθάνει, ναι. Μεγάλος πέθανε, ενενήντα χρονών και μετά εβγάλανε και άλλοι ας πούμενε. Μετά ήτανε ο Μπαξεβάνης είχανε βγάλει πιο μπροστά νομιζω με τον Λαγό και με τον Ροδινό. Ναι, ο Ροδινός με τον Μπαξεβάνη είχαν βγάλει πριν την κατοχή, ας πούμε.
- Ερ. Δισκάκια.
- Μ.Ι. Ναι, ναι, βέβαια. Όχι τότε ήταν οι μεγάλοι δίσκοι. Εβδομήντα τριών στροφών, αυτοί οι μεγάλοι που είχανε βαρίδι και παίζανε με τη βελόνα.
- Ερ. Ναι.
- Μ.Ι. Βέβαια.
- Ερ. Σε ποιους άλλους έχετε παίξει λαούτο σε δίσκους ή cd; Σε ποιους άλλους;
- Μ.Ι. Έχω παίξει με πάρα πολλούς.
(Γελάει)
Και με τον Γιαννιό έχουμε βγάλει ένα cd.
- Ερ. Πώς λέγεται ο τίτλος;
- Κ.Ι. Ο τίτλος είναι ο «Μαρουβάς».
- Μ.Ι. Δικά του τραγούδια, του Γιάννη.
- Ερ. Γιατί τον βγάλατε «Μαρουβάς»;
- Μ.Ι. Ε, λέει μια μαντινάδα για τον μαρουβά και... ωραία μαντινάδα κα ωραίος σκοπός και όλοι οι δίσκοι και τα cd από κάπου βγάζουνε ονομασία και έβγαλε ονομασία του μαρουβά.
- Ερ. Ο Μαρουβάς ήταν υπαρκτό πρόσωπο.
- Μ.Ι. Όχι, ο Μαρουβάς ήταν το κρασί.
- Κ.Ι. Είναι το παλιό κρασί ο Μαρουβάς. Κι ήθελα να πω τώρα κάτι... Ο Μαρουβάς ήταν ένα κομμάτι που είχα πιάσει σε ένα διαγωνισμό, που έγραψε εγώ μουσική, στίχους ο πατέρας μου και πήγα σ' ένα διαγωνισμό και το κομμάτι βγήκε πρώτο.
- Ερ. Τι στίχους; Μαντινάδες;
- Κ.Ι. Μαντινάδες, ναι.
- Ερ. Και το κομμάτι τι ήτανε; Συρτό;

- K.I. Συρτό ήτανε. Και το κομμάτι επειδή ήταν πάρα πολύ καλό, κι είχε μεγάλη επιτυχία, το κυκλοφορήσαμε κιόλας με άλλα τρία συρτά δικά μου.
- Ερ. Ναι. Άρα βγάζεις και σκοπούς.
- K.I. Ναι, έχω βγάλει.
- Ερ. Μάλιστα. Θα τα πούμε αυτά.
- M.I. Ναι, βγάζει. Ναι, ναι, βγάζει. Ο Γιάννης επήρε κι ένα Α΄ Βραβείο πέρυσι ήταν ή πρόπερσι; Πότε ήτανε;
- K.I. Πρόπερσι.
- K.Γ. Πρόπερσι.
- M.I. Ο διαγωνισμός που γίνεται κάθε χρόνο στο Κηποθέατρο στο Ηράκλειο. Διαγωνισμός της μουσικής, της λύρας, της μαντινάδας, όλα μαζί, ναι. Κάθε χρόνο. Φέτος Γιώργη έχει γίνει;
- K.Γ. Ακόμα, ακόμα.
- M.I. Πότε είναι;
- K.Γ. Δεν ξέρω ακόμα.
- M.I. Τούτο τον μήνα δεν είναι; Δεν ξέρω, τέλος πάντων.
- Ερ. Και πηγαίνουν και μεγάλοι σε ηλικία; Συμμετέχουν όλες οι ηλικίες στον διαγωνισμό;
- M.I. Ναι, τώρα απαγορεύεται η μικρή ηλικία λέει φέτος. Ναι και ήρθε ο μπαμπάς του εμένα και με βρήκε στο σπίτι για το βραβείο που πήρε τώρα ο Γιάννης και μου λέει «έτσι κι έτσι» μου λέει.
- K.Γ. Να πω κι εγώ κάτι;
- M.I. Να τελειώσω μ' αυτό, Γιώργο, ένα λεπτό.
- Ερ. Είναι ο πατέρας του Γιάννη.
- M.I. Ο πατέρας του Γιάννη είναι, ναι, ναι.
- K.Γ. Ο Γιάννης πήρε πρόπερσι το βραβείο με τον «Μαρουβά» με τον κύριο Μαρκογιαννάκη.
- Ερ. Οι δυο σας παίζατε;
- M.I. Τρεις παίζαμε.
- K.I. Τρεις.
- Ερ. Ποιοι άλλοι;
- K.I. Κι ένα άλλο παιδί.

- Μ.Ι. Ένα παιδί... Γουνάκης λέγεται. Νίκος Γουνάκης.
- Ερ. Ο Νίκος;
- Μ.Ι. Ναι.
- Ερ. Μάλιστα.
- Μ.Ι. Τον ξέρετε;
- Ερ. Ναι.
- Μ.Ι. (Γελάει)
Τρία αδέρφια είναι αυτοί.
- Ερ. Ο Στρατής, ο Νίκος και ο Γιάννης.
- Κ.Γ. Το βραβείο το ψηφίζανε δέκα άτομα από κάθε νομό. Ψηφίζανε. Πήγαινε η κάμερα απευθείας σε κάθε νομό στα Χανιά, στο Λασιθί στον Άγιο Νικόλαο, στο Ηράκλειο, στο Ρέθυμνο και ψηφίζανε το κομμάτι, δέκα πόντους ξέρω 'γω έβαζε ο καθένας.
- Μ.Ι. Ήταν επί το πλείστον συρτά με λύρα.
- Κ.Γ. Και ψηφίζουν το κομμάτι του Γιάννη και πήρε το πρώτο βραβείο. Οι άλλοι καλλιτέχνες παραπονεθήκανε ότι με τα παιδάκια θα παίζουμε ξέρω 'γω και γινόμαστε ρεζίλι στον διαγωνισμό και τέτοια πράγματα απ' ό,τι άκουσα μετά.
- Ερ. Όχι, δεν είναι θέμα ρεζιλέματος, απλά έκανε ας πούμε πολύ μεγάλη εντύπωση τώρα ένα μικρό παιδί να βγαίνει και να παίρνει το πρώτο βραβείο.
- Μ.Ι. Μα όποιος εψήφισενε...
- Κ.Γ. Και οι κύριοι κάνουν τον διαγωνισμό και βάζουνε ότι από δεκαέξι χρονών και πάνω μπορεί να...
- Μ.Ι. ... διαγωνιστεί.
- Κ.Γ. Για να βγάλουν τον Γιάννη έξω. Αυτά είχα να πω εγώ.
- Ερ. Γιάννη έχεις άλλα αδέρφια;
- Κ.Ι. Ναι. Έχω άλλα δύο μικρότερα αδέρφια.
- Ερ. Παίζουν καθόλου όργανο;
- Κ.Ι. Παίζουνε, όχι δεν παίζουνε. Ε... ένας.
- Μ.Ι. Ακόμα. Θ' αρχίσει.

- K.I. Όχι. Θέλει να πάρει ένα όργανο, λαούτο, για λαούτο δηλαδή, αλλά δεν έχει αρχίσει ακόμα.
- M.I. Μικρό είναι ακόμα αλλά... μπορεί, εντάξει.
- Ερ. Εσείς κύριε Γιάννη τι συμβουλές θα δίνετε στον συνονόματο τον μικρό; Τι συμβουλές θα του δίνετε;
- M.I. Τίνος; Του Γιάννη; Ε, τι συμβουλές να του δίνω; Καλές συμβουλές.
- Ερ. Ναι, αλλά τι είδους συμβουλές; Τι του λέτε; Του λέτε καμιά συμβουλή; Εσείς έχετε ζήσει από Μπαξεβάνη, Λαγό, τον πατέρα σας...
- M.I. Χρόνια, χρόνια, ναι...
- Ερ. Ναι... κάποιους μουσικούς του εικοστού αιώνα, νέα παιδιά, έχετε μια μεγάλη εμπειρία θέλω να πω.
- M.I. Επειδή έχω εμπειρία, εγώ βλέπω τι θα πει αυτό το παιδί απάνω στη μουσική, απάνω στην κρητική μουσική.
- Ερ. Ναι, για πείτε μας.
- M.I. Όπως, τι να σας πω...; Να σας πω σε αυτή την ηλικία που είναι και παίζει σας πούμενε ένα κομμάτι φερ' ειπείν του Σκορδαλού, του Μουντάκη, του Κλάδου, του Σηφογιωργάκη και το παίζει σε μιαν εντέλεια, καμιά φορά του βάζει και κάτι πραγματάκια δικά του που του λέω να μην το κάνει αυτό, να μην το κάνει αυτό το πραγματάκι, γιατί... δεν είναι σωστό... τέλος πάντων. Γιατί μπορεί να βγάλει δικά του πράγματα, να κάνει ότι θέλει, στα ξένα πράγματα να μην... να μην αγγίζει, αλλά τα παίζει τόσο τέλεια, τόσο τέλεια, που είναι απίστευτο πράμα αυτό. Και είναι το πρώτο προσόν του είναι αυτό. Είναι δηλαδή το αυτί του, είναι το καλύτερο αυτί που μπορεί να υπάρξει σ' ένα μουσικό σε όλη την Ελλάδα, σε όλην την Κρήτη, δεν ξέρω κι εγώ πού να πω, είναι από τον Θεό αυτό το πράγμα. Κατάλαβες; Είναι και άλλα παιδιά και άλλοι μουσικοί και στα λαούτα και στη λύρα, είναι το αυτί που λέει η παροιμία λένε, το αυτί, το αυτί, να κλέβει, να παίρνει, να παίρνει αλλά να πάρει εντέλεια όμως, όχι σάτρα - πάτρα κι ό,τι πιάσομε. Ε, αυτός ο άνθρωπος αυτός είναι. Που άμα θέλει θα γίνει ο πρώτος να πούμενε, πώς να σας πω, ο πρώτος μουσικός έτσι όπως είναι οι μεγάλοι μουσικοί, οι πρώτοι. Κατάλαβες; Γιατί έχει το ταλέντο. Είναι απ' τον Θεό αυτό το πράμα. Εμένα όταν ήρθε ο μπαμπάς του, ο κύριος Γιώργος,

και με ζήτησεν απ' το σπίτι, εγώ δεν έπαιζα τότε, εγώ είχα την κακομοιριά του γιου μου με την καταστροφή που 'χουμε πάθει όπως και την έχω ακόμα και θα την έχω μέχρι να ζω, δεν βγάζω όρεξη εγώ, το παίζω και το μυαλό μου είναι αλλού. Τέλος πάντων. Ναι, και δεν ήθελα, επειδή ήταν διαγωνισμός. Λέω, τι να πάω να διαγωνιστώ εγώ; Ύστερα μου λέει «είναι για τη λύρα, είναι για τη λύρα» και μετά παίρνει κι ένας γαμπρός μου, είναι στην Τράπεζα της Ελλάδας, ήταν τρεις η ώρα, είχε σχολάσει και παίρνει κι ακούει τη συζήτηση και μου λέει «να πας» μου λέει, «δεν πειράζει, να πας, να πας, να πας». Και του λέω «φέρε το Γιαννιό αύριο να τ' ακούσω να δω τι κάνει και τι είναι», ναι, ήφερενε το παιδί, μ' άρεσεν εμένα αμέσως το παιδί, μόλις έπιασε τη λύρα, μ' άρεσεν. Μ' άρεσεν.

Ερ. Πόσα χρόνια πριν;

Μ.Ι. Πέρσι, πρόπερσι.

Κ.Γ. Δυο χρόνια.

Ερ. Δύο χρόνια πριν;

Μ.Ι. Πόσο; Τρία χρόνια;

Κ.Γ. Δυο χρόνια. Δυο.

Μ.Ι. Δυο χρόνια, ναι, δυο χρόνια.

Ερ. Σας άρεσε το παίξιμο;

Μ.Ι. Ε, βέβαια. Εσείς στη δουλειά σας απάνω άμα δείτε έναν που... δεν καταλαβαίνετε τι δουλειά κάνει απάνω στη δουλειά; Όλες οι δουλειές έχουνε ταλέντα. Και οι γιατροί και οι δικηγόροι και οι δασκάλοι. Είδες που σου λέει ένας καθηγητής είναι ο καλύτερος καθηγητής. Λέει «γιαίντα θα είναι ο καλύτερος»; Γιατί να μην είναι όλοι οι καλύτεροι; Μα δεν είναι όλοι οι καλύτεροι. Έτσι είναι σε όλες τις δουλειές, δεν είναι αυτό... Ήταν ο Θεοδωράκης, ο Χατζιδάκης, ο μεν, ο δε, αυτό... Όλες οι δουλειές έχουν ανθρώπους που είναι οι καλύτεροι, οι καλύτεροι, φερ' ειπείν, οι πρώτοι, οι δεύτεροι, οι τρίτοι, όπως είναι ο καθένας...

Ερ. Του μάδατε εσείς κομμάτια; Του δείξατε;

Μ.Ι. Του 'δειξα μερικά κομμάτια, τα 'παιρνε αμέσως. Μόλις του έδειχνα το 'παιζενε. Του λέω «μα το 'ξερες»; Του 'δειξα, αυτός μπορεί να ντρέπεται να το λέει, εγώ όμως το λέω. Δεν τον έκαμα εγώ λυράρη αλλά δεν του έκαμα

και κακό εγώ, δεν του έκανα κακό του Γιάννη. Δεν ξέρω τι λέει για μένα πίσω μου και δεν με πειράζει...

(Γελάνε)

... ναι, αλλά εγώ, άκου να δείτε, εγώ χαιρόμουν, χαιρόμουν, το 'παιζα και το 'παιζε αμέσως, «τι είναι αυτό το πράγμα», λέω; Τι είναι αυτό το πράγμα;

Ερ. Του το παίζατε δηλαδή στο λαούτο;

Μ.Ι. ... ναι, που δεν το 'χε ακούσει ποτέ το παιδί, ναι, στο λαούτο το 'παιζα εγώ και το 'παιζε αυτός αμέσως. Και του λέω «μα το 'ξερες»; Λέω «μαγνητόφωνο είσαι, τι είσαι»; Τι άλλο; Τι άλλο από αυτόν τον άνθρωπο λοιπόν;

Ερ. Του εντυπώνεται.

Μ.Ι. Εύκολο είναι αυτό το πράγμα; Δεν είναι εύκολο, δεν είναι εύκολο. Είναι απ' τον Θεό είναι αυτό το πράγμα. Για μένα και το τραγούδι σας λέω. Τα μεγαλύτερα χαρίσματα, όχι τα μεγαλύτερα, δηλαδή μεγάλο χάρισμα ο Θεός χαρίζει, τώρα λέγαμε έναν Καζαντζίδη, λέγαμε τον Περπινιάδη, όλοι, όλοι και ποια τώρα; Τη Μαίρη Λίντα. Όλοι, όλοι αυτοί, ναι, όλοι αυτοί ήτανε οι καλοί τραγουδιστές ας υποθέσουμε. Είναι χάρισμα από τον Θεό. Το καλό τραγούδι και το καλό όργανο. Γιατί ο χορός σας λέω... και ο χορός είναι χάρισμα από τον Θεό, γιατί χορεύουνε δέκα - δεκαπέντε άνθρωποι, δεν χορεύουν όλοι το ίδιο. Ένας - δυο ξεχωρίζει, οι καλύτεροι χορευτάδες. Όλοι χορεύουνε, ένας, δυο, τρεις, ένας, κανένας.

(Γελάει)

Έτσι είναι.

Ερ. Το χάρισμα αυτό αρκεί; Πρέπει να προσέξει πράγματα στη ζωή του ο μικρός ο Γιάννης;

Μ.Ι. Ε, βέβαια. Σαν άνθρωπος πρέπει να προσέξει πολλά πράγματα. Πολλά πράγματα. Όταν θα πάει σε ένα γλέντι, να μην κοιτάζει τα κορίτσια πολύ.

(Γελάει)

Ερ. Για να μη δημιουργήσει μετά προβλήματα.

Μ.Ι. Ε, βέβαια. Πολλά πράγματα είναι. Γιατί πρώτα βέβαια όλος ο κόσμος χαιρέται τον άνθρωπο, πώς είναι ο άνθρωπος και μετά την αξία του ας

πούμε στη δουλειά του απάνω. Άμα είσαι κανείς αλήτης, και λες «εγώ είμαι κι εγώ είμαι», δεν έχει αξία ύστερα το ταλέντο που του 'χει χαρίσει ο Θεός.

Ερ. Τι άλλο; Να μην κοιτάζει πολύ τα κορίτσια.

Μ.Ι. Ναι. Καλά, δεν πρόκειται, τότε κοιτάζουν τον Γιάννη τα κορίτσια από τώρα αλλά να μην κοιτάει κι αυτός μεθαύριο.

(Γελάει)

Ερ. Άλλο; Πρέπει να είσαι γελαστός τύπος;

Μ.Ι. Γελαστός τύπος, ευχάριστος τύπος. Ποτέ να μην μεθάει στο γλέντι και όπου και να 'ναι, να πούμενε.

Ερ. Ποτέ να μην...;

Μ.Ι. Να μην μεθύσει καμιά φορά στο γλέντι να χαλάσει το γλέντι με το πιτό, γιατί πολλοί πίνουνε, μεθούν και μετά δεν ξέρουν τι κάνουνε. Γιατί η μουσική πρέπει να τον έχεις τετρακόσια, το μυαλό. Την ώρα που παίζεις... εγώ τώρα που παίζω δεν μπορώ να μιλήσω, για να μιλήσω θα χάσω, δεν μπορώ να παίζω... Έτσι είναι οι περισσότεροι να πούμε, έτσι είναι. Είναι πολλά. Δηλαδή σαν άνθρωπος πρέπει να σέβεται κανείς, σαν άνθρωπος, σαν άνθρωπος και μετά να χαιρέται την αξία του ή μικρή ή μεγάλη, δεν ξέρω τι είναι και τι αυτά.

Ερ. Πρώτα άνθρωπος και μετά όλα τα άλλα.

Μ.Ι. Αλλά τους γονείς του ν' αγαπά, τα αδέρφια του, έχει καλούς γονείς που ο πατέρας του έχει κάνει πολλές δυσίες να πούμε για χατίρι του Γιάννη όπως κι ο κάθε γονέας βέβαια, ποιος γονέας δεν κάνει; Εγώ δεν είχα κάνει για τον γιο μου δυσίες; Θυσίες, δυσίες, καλά, ο Θεός να βλέπει του κόσμου τα παιδιά όλα και τίποτα άλλο... Καλά, όλοι θα πεθάνουμε αλλά όταν πεθαίνει άνθρωπος σε μια ηλικία ογδόντα, ενενήντα ή εκατό που πάνε πολλοί, αλλά τα εκατό τι να το κάνεις; Δεν κάνουν πράμα. Τα εκατό, ναι. Καλά είναι.

Ερ. Είναι φυσιολογικό. Μεγαλώνουμε.

Μ.Ι. Οι νέοι να μην επεθαίνανε, αλλά δεν μπορούμε να το πούμε και αυτό γιατί άλλος κάνει κουμάντο. Εμείς δεν κάνουμε κουμάντο. Τέλος πάντων. Ναι. Αλίμονο, ο κάθε γονέας... όπως ο κάθε γονέας αγαπάει το παιδί του, έτσι

και τα παιδιά να αγαπάνε τους γονείς και να αναγνωρίζουνε τον κόπο, τον μόχθο, την στενοχώρια και τι και τι να λέμε...

- Ερ. Όταν μεγαλώνει κανείς και κάνει δικά του παιδιά καταλαβαίνει.
- Μ.Ι. Έτσι είναι. Το Γιαννιό που λέτε είναι ένα πρότυπο στην Κρήτη, ένα ταλέντο από τα πρώτα. Δεν ξέρω, δεν υπάρχουν άλλα σαν κι αυτό, είναι και κάτι παιδιά που παίζουνε, αλλά είναι κάνα δυο πολύ καλοί για τον Γιάννη, όχι πολύ καλοί όμως. Γιατί παίζουν πολλά παιδιά αλλά ο Γιάννης είναι ένας εκ των πρώτων, να πούμε, ο πρώτος. Βέβαια. Ο Γιάννης θ' ακούσει μια κασέτα θα την παίζει αμέσως να πούμε. Είναι... τι άλλο; Ό,τι και να 'ναι. Ό,τι και να 'ναι.
- Ερ. Σε γλέντια με ποιον πας και παίζεις; Έχεις παίζει είπες σε κάποια γλέντια. Θεε να μας πεις ποια γλέντια είναι αυτά; Πότε έγιναν;
- Κ.Ι. Γλέντια, γλέντια πήγαινα σε κέντρα ξέρω 'γω και άκουγα λυράρηδες και έβγαινα μετά και έπαιζα. Σας είπα που είχα παίζει σε ένα δικό μου γάμο που είχε και λαϊκό πρόγραμμα. Σε ηλικία δέκα ετών είχα παίζει σε δικό μου γάμο.
- Κ.Γ. Πρώτη φορά που έπαιξε σε γάμο δικό του ήταν δέκα ετών κι είχε παίζει σ' ενούς συγγενού μας τον γάμο εκεί δυο ώρες, εκεί, τρεις, πριν τον διαγωνισμό.
- Ερ. Μετά από εκεί έπαιξες πουθενά αλλού;
- Κ.Ι. Εντελώς δικό μου, όχι.
- Ερ. Όχι. Σε κάποιο άλλο πανηγύρι ή κάτι άλλο...;
- Κ.Ι. Έπαιζα, έπαιζα.
- Κ.Γ. Στο μαγαζί που έπαιξε.
- Ερ. Σε ποιο;
- Κ.Ι. Έχω κάνει τώρα τελευταία έχω κάνει δυο - τρεις βραδιές στο μαγαζί μας. Είναι στη γέφυρα.
- Μ.Ι. Είχε κόσμο πολύ. Είχε.
- Ερ. Πιτσαρία;
- Κ.Ι. Πιτσαρία, ρέστοραντ, ψησταριά.
- Μ.Ι. Ναι, πιτσαρία. Ναι.
- Κ.Ι. Και έχω κάνει κάποιες βραδιές εκεί.

- Ερ. Με ποιον παίζεις εκεί;
- Κ.Ι. Εκεί παίζω με κάτι παιδιά της ηλικίας μου.
- Μ.Ι. Απ' το Ηράκλειο.
- Ερ. Εσείς κύριε Γιάννη έχετε παίξει μαζί του σε γλέντι;
- Μ.Ι. Σε γλέντι;
- Κ.Ι. Ναι, ναι, ναι.
- Μ.Ι. Έχουμε παίξει μαζί, έχουμε παίξει αλλά σε μια παρέα τώρα μικρή που έχουμε μαγαζί, σε μια παρέα πέντε, δέκα, είκοσι άτομα, πρέπει να τηλεφωνήσω απ' το Ρέθυμνο να ρθω εγώ;
- Ερ. Ε, όχι βέβαια.
- Μ.Ι. Θα ρθω για χατίρι του, μπορεί, όχι μπορεί, θα πάω. Ναι. Ε, να τύχει ένα γλέντι καλό, να πάω. Αυτή τη στιγμή εγώ με τον Γιάννη βγάζουμε γλέντι το καλύτερο γλέντι που μπορούν να βγάλουν δύο όργανα, αν έχουμε κι ένα λαούτο ακόμα.
- Ερ. Τον βλέπετε έτοιμο;
- Μ.Ι. Ναι. Ετοιμότατο. Όχι έτοιμο.
- Ερ. Τραγουδάς Γιάννη;
- Μ.Ι. Τραγουδάει κιόλα, ναι.
- Ερ. Πώς είναι το τραγούδι του;
- Μ.Ι. Το τραγούδι του είναι ακόμα παιδίστικο, ας πούμενε αλλά είναι τέλειος στο χρόνο, τέλειος στους τόνους στα πάντα, όσο μεγαλώνει η φωνή θα φτιάχνει η φωνή και θα ανεβαίνει. Το τραγούδι του είναι άριστο. Γιατί είναι άριστο; Γιατί είναι στο χρόνο, τι να σας πω, δεν μπορεί να γίνει καλύτερο στον χρόνο ας πούμενε, όπως είναι οι καλύτεροι τραγουδιστές, οι μεγάλοι τραγουδιστές, ναι σε τόνους δε, τι να σας πω, ναι, αλλά η φωνή είναι ακόμα λιγάκι παιδίστικη φωνή που με τον χρόνο θα στρώσει να γίνει όπως τη θέλει. Ε, βέβαια. Αυτή τη στιγμή βγάζουμε το καλύτερο γλέντι, να έχουμε κι άλλο ένα λαούτο, όχι εκατό όργανα ή μια κιθάρα καλή. Μια λύρα, δυο λαούτα και μια καλή κιθάρα όμως να βοηθάει ωραία είναι... ολόκληρη ορχήστρα είναι. Πάνε και βάνουνε τώρα τουμπερλέκια, μαντολίνα, κολοκύδια... και μαντολίνο, ένα καλό μαντολίνο, κι αυτό καλό είναι. Τέλος πάντων. Ότι θέλεις παίζει. Δημοστικά παίζει, νησιώτικα παίζει, σούστα

παίζει, τον καστρινό, συρτά, πεντοζάλια, ό,τι να 'ναι. Σαν τους μεγάλους λυράρηδες είναι αυτή τη στιγμή. Άσε τι θα γίνει κι από 'δω κι έπειτα ο άνθρωπος. Πρώτα ο Θεός να έχει την υγεία του, είναι άλλη δουλειά, αλλά αυτή την στιγμή σας λέω εγώ το καλύτερο γλέντι μπορούμε να κάνουμε εμείς αυτή τη στιγμή, να είναι πεντακόσια, χίλια άτομα. Όλη τη νύχτα να παίζουμε, ναι, βέβαια. Ναι, βέβαια. Κι είναι μικρό παιδί ακόμα, καλά, καλά δεν ξέρω αν κουράζεται βέβαια αλλά ε, άμα τύχει γλέντι, δεν θα κουραστεί, θα το βγάλει το γλέντι.

(Γελάει)

Αλλά τώρα είναι τόσα πολλά τα όργανα που δε... ο καθένας τώρα, η κάθε οικογένεια έχει και λυράρη και δεν κάνει έναν γάμο και παίζει το παιδί του στον γάμο.

(Γελάει)

Τον φιλιό του, ο κουμπάρος του... Τέλος πάντων.

Ερ. Ναι, έτσι είναι.

Μ.Ι. Δεν είναι όπως μια φορά που ήμασταν εμείς λίγοι, καλοί, κακοί όσοι ήμασταν. Εγώ που 'μουν με τον Σκορδαλό κι είχαμε και τέσσερα και πέντε γλέντια Σαββατοκύριακο, αλλά σ' ένα θα πάω, δεν πάω σε τέσσερα. Καμιά φορά θα πάω Σάββατο σε άλλο γλέντι, Κυριακή σε άλλο. Προ παντός σε γάμο, αρραβωνιάσεις, βαφτίσια, πανηγύρια γινότανε, μεγάλα πανηγύρια τότε στα χωριά. Είχανε τρία - τέσσερα γλέντια σε κάθε χωριό στα καφενεία και είχανε λυράρηδες όλα τα καφενεία. Τώρα όμως είναι τόσα πολλά τα όργανα...

Ερ. Τώρα ο καθένας παίζει και μια λύρα.

Μ.Ι. Ο καθένας παίζει μια λύρα για το σπίτι του.

(Γελάει)

Αλλά και τώρα τους ξέρουν τους καλούς. Τους ξέρουν τους καλούς. Αλλά δεν μπορούν να καλέσουν γιατί άμα έχει υποχρέωση στον συγγενή, στον χωριανό. Άμα έχουνε χωριανό να παίζει και δεν τον πάρει στον γάμο, το μισό χωριό δεν θα πάει στο χάρισμα. Κατάλαβες; Ε, και υποχρεώνονται τώρα όλοι τα παιδιά τους με τους δικούς τωνε.

- Ερ. Ναι. Έχεις αποφασίσει εσύ τι θα γίνεις όταν μεγαλώσεις; Αυτό που λένε «τι θα γίνεις όταν μεγαλώσεις»; Η κλασική ερώτηση που κάνουνε σ' ένα παιδί. Θα 'θέλες να ασχοληθείς επαγγελματικά με τη λύρα;
- Κ.Ι. Εντελώς δεν έχω αποφασίσει αλλά θέλω να ασχοληθώ κυρίως με τη λύρα, βέβαια αλλά θέλω να μάθω περισσότερα πράγματα στη μουσική, δηλαδή να μην είναι μόνο ένας λυράρης. Θέλω μάλλον να γίνω κάτι σαν καθηγητής μουσικής.
- Μ.Ι. Γιάννη, συγνώμη που διακόπτω, τώρα που είσαι στο Ηράκλειο, πήγες στο ωδείο;
- Κ.Ι. Θα πάω τώρα.
- Μ.Ι. Του χρόνου να πας να γραφτείς στο ωδείο.
- Κ.Ι. Του χρόνου θα πάω.
- Μ.Ι. Να μάθεις και μουσική, θα σου κάνει μεγάλο καλό. Άσχετα δηλαδή με το δικό σου. Ίντα; Όχι; Όχι; Άλλο το ταλέντο το δικό σου κι άλλο είν' η μουσική. Γιατί ξέρεις τώρα; Αυτό δεν το 'χεις πολύ ανάγκη, η μουσική αλλά για να μάθεις καλά τη μουσική...
- Κ.Ι. Ατελείωτη.
- Μ.Ι. Όχι ατελείωτη. Κοίταξε τώρα, μια φορά όταν αγοράζαμε κάνα δίσκο με τον Σκορδαλό, με άλλονε, εγινόταν λογοκρισία και περνούσαν η μουσική και οι μαντινάδες από λογοκρισία για να εγκριθεί να δώσουν την άδεια να γραφτεί ο δίσκος. Λοιπόν, με τον Σκορδαλό που γράφαμε τότε πολλούς δίσκους, επήγαινα εγώ με το λαούτο και έπαιρνα ένα μουσικό απ' την οδό της Αθηνάς που ήταν ένα καφενείο που ήταν όλοι οι μουσικοί οι δημοτικοί, νέοι γέροι τώρα.
- Ερ. Πώς λεγόταν το καφενείο, θυμάστε; Πώς λεγόταν το καφενείο;
- Μ.Ι. Δεν θυμάμαι, στην οδό Αθηνάς ήτανε.
- Ερ. Προς την πλευρά...
- Μ.Ι. Προς το Μοναστηράκι, προς τη μεριά εκείνη... δεν θυμάμαι, βέβαια, ναι, ναι. Λοιπόν, επήγαινα και έβρισκα ένα μουσικό και του έλεγα «θέλω να γράψω πέντε κομμάτια, έξι κομμάτια», ναι, «πόσα θέλεις»; «τόσο», είκοσι δρχ., εκεί πέρα στο κομμάτι τότε, δεκαπέντε.
- Ερ. Δύσκολες εποχές.

- M.I. Ναι, άκου να δείτε. Του ‘παιζα εγώ με το λαούτο το σκοπό, το κομμάτι που θα βγάλαμε με τον Σκορδαλό, κι αυτός έγραφε σαν να γράφει ένα γράμμα. Ωραία. Έγραφε...
- Ερ. Τον στίχο;
- M.I. Όχι τον στίχο, τη μουσική. Και η μουσική η δικιά μας είναι... ο συρτός έχει πρώτο γύρισμα, δεύτερο γύρισμα. Δυο γυρίσματα έχει ο κάθε συρτός.
- Ερ. Ναι.
- M.I. ... που βγαίνει. Ναι. Λοιπόν, του παίζω εγώ το συρτό με τα δυο γυρίσματα. Εβάζαμε συνήθως δύο συρτά, τέσσερα γυρίσματα, του ‘παιζα εγώ τα τέσσερα συρτά, τα ‘γραφε και μετά έπιανε το βιολί και τα διάβαζε, και τα ‘παίζε κι έκανα το σταυρό μου. Παναγία μου λέω πώς τα παίζει;
- K.I. Κύριε Μαρκογιαννάκη, σε νότες τα ‘γραφε; Σε νότες τα ‘γραφε;
- M.I. Σε νότες. Ναι, σε νότες.
- Ερ. Στο πεντάγραμμο δηλαδή.
- M.I. Στο πεντάγραμμο βέβαια. Στο πεντάγραμμο.
- Ερ. Κι αυτή την δουλειά γιατί την κάνατε; Δεν κατάλαβα. Γιατί τον φωνάζατε ή γιατί τον πληρώνατε αυτός να γράψει τις νότες;
- M.I. Γιατί έπρεπεν η μουσική να πάει για λογοκρισία και γράφαμε και τις μαντινάδες.
- Ερ. Α, έπρεπε να είναι γραμμένη, όχι απλώς ηχογραφημένη.
- M.I. Όχι, γραμμένη στις νότες, βέβαια. Ναι. Τώρα...
- Ερ. Αυτά, ποια χρονολογία;
- M.I. Θα ‘ναι τώρα και είκοσι χρόνια, δεν θυμάμαι. Πολλά χρόνια είναι. Τώρα δεν είναι αυτό το πράγμα ας πούμε, αλλά και τώρα δεν μπορεί να πάει να γράψει κανείς ό,τι θέλει. Πολλά πράματα. Έτσι που λέτε. Λοιπόν η μουσική είναι ένα καλό πράγμα, αλλά για να γίνει κανείς μουσικός, θέλει χρόνια βέβαια. Για να γίνει και δάσκαλος θέλει επτά, οχτώ, δέκα χρόνια. Ο αδερφός μου ήταν γραμμένος επτά χρόνια στο ωδείο και πήρε το δίπλωμα, αλλά μπορεί λείει να κάμει και εκατό οχτώ χρόνια στο ωδείο μα να μην πάρει δίπλωμα. Έτσι είναι, έτσι είναι αυτά τα πράματα. Έτσι που λέτε. Αλλά εγώ συνιστώ στον Γιάννη να πάει να γραφτεί του χρόνου στο ωδείο,

δεν θα του κάμει κακό. Θα μάθει πολλά πράγματα. Θα είναι και μουσικός και πρακτικός και...

Κ.Ι. «Μουσικοπρακτικός»!

Μ.Ι. Ε, βέβαια. Έτσι είναι. Και άμα θέλει μπορεί να γίνει και καθηγητής μουσικής, άμα τότε συμφέρει, άμα τ' αρέσει που πρέπει να του αρέσει γιατί το στοιχείο της ζωής του είναι η μουσική. Νομίζω. Αν θέλει να μάθει και άλλη δουλειά...

Ερ. Ναι. Μετά από δέκα χρόνια πώς θα δεις τον εαυτό σου; Όσον αφορά το όργανο;

Κ.Ι. Θέλω να είμαι ένας επαγγελματίας ξέρω 'γω στο όργανο και να μπορώ να διδάσκω μουσική. Έτσι. Τίποτα παραπάνω.

Μ.Ι. Μα και τώρα μπορεί να διδάξεις.

Κ.Ι. Όχι.

Μ.Ι. Για' δεν μπορείς; Γιατί; Άλλο να πας στο ωδείο να πάρεις δίπλωμα του ωδείου, αλλά για να πάρεις δίπλωμα θέλεις έξι, εφτά, οχτώ χρόνια...

Κ.Ι. Μα γι' αυτό δεν μπορώ.

Μ.Ι. Ναι. Τώρα δεν... μα και τώρα είναι ένα παιδί που θέλει να μάθει λύρα, δεν μπορείς να τότε μάθεις λύρα εσύ; Πώς δεν μπορείς; Μπορείς και καλαμπορείς άμα θέλεις. Κι άμα θα θέλει και αυτό βέβαια. Κάθεσαι και του δείχνεις το κομμάτι στη λύρα, τ' ακούει, τ' ακούει, αρκεί να παίρνει το μυαλό του, άμα δεν παίρνει, δεν μαθαίνει ποτέ του.

(Γελάει)

Και τώρα αυτή τη στιγμή μπορεί να κάνεις μαθήματα εσύ άμα θέλεις.

Ερ. Βγάζεις σκοπούς δικούς σου; Τι βγάζεις συρτά, τραγούδια; Τι κάνεις;

Κ.Ι. Βγάζω σκοπούς δικούς μου. Προσπαθώ όσο μπορώ και έχω βγάλει μέχρι στιγμής πέντε σκοπούς δικούς μου.

Ερ. Τι είναι; Συρτά; Κοντυλιές;

Μ.Ι. Συρτά, συρτά.

Κ.Ι. Ναι, συρτά.

Ερ. Συρτά. Και πώς σου έρχεται ας πούμε την ώρα που είσαι για φαγητό ή που περπατάς στον δρόμο;

- K.I. Όχι, όχι. Οι πιο πολλοί μου έχουν πει ότι είναι για έμπνευση αυτό, αλλά εγώ πρέπει να κάτσω για να βγάλω. Δηλαδή έμπνευση δεν μου έχει 'ρθει ποτέ.
- M.I. Καλά να καθίσει μια ώρα να παίξει τη λύρα του. Μπορεί εκείνη την ώρα να παίξει ό,τι κομμάτι θέλει και ό,τι ξέρει. Μπορεί να θέλει να βγάλει κάτι κι αν το βγάλει το 'βγάλε, εντάξει, δεν έχει σημασία η ώρα και η στιγμή. Και στο γλέντι μπορεί. Εμείς και στο γλέντι βγάζαμε σκοπούς και δεν τις γράφαμε μετά με τον Σκορδαλό.
- Ερ. Μαντινάδες βγάζεις;
- K.I. Όχι, μαντινάδες δεν έχω προσπαθήσει να βγάλω. Όχι.
- M.I. Ο μπαμπάς του βγάζει, ο μπαμπάς του.
- Ερ. Υπάρχει κάτι που σε δυσκολεύει ας πούμε;
- K.I. Όχι.
- M.I. Γιάννη, μαντινάδες πόσες μπορείς να συγκρατήσεις στο κεφάλι σου μαντινάδες να τις λες στο γλέντι; Πενήντα, εκατό, μία, δύο, χίλιες; Πόσες;
- K.I. Μπορώ λίγες, λίγες γιατί ξεχνάω πολύ, πολύ εύκολα.
- M.I. (Γελάει)
- M.I. Είδες το Αλεξάκη που λέει χιλιάδες μαντινάδες στο γλέντι να πούμε και μόνο αυτό...; Πολύ είναι... Μεγάλο πράγμα είναι κι αυτό, οι μαντινάδες δηλαδή. Είναι επαγγελματικό πράγμα γιατί όσο πολλές μαντινάδες ξέρεις και λες και καλές και κακές, όχι κακές, καλά, καλαμπουρίστικες είναι μερικές όχι ότι λες κακές αλλά καλές μαντινάδες να πούμε, είναι μεγάλο πράγμα, μεγάλο χάρισμα στον οργανοπαίχτη αυτό για μένα αυτό.
- Ερ. Να μπορεί να τραγουδάει κιόλας.
- M.I. Να μπορεί να τραγουδάει και να ξέρει και μαντινάδες. Μαντινάδες. Βέβαια.
- Ερ. Μάλιστα. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.
- K.I. Εμείς ευχαριστούμε.
- Ερ. Κύριε Μαρκογιαννάκη, τιμή μας πάλι που ήσασταν εδώ. Γιάννη να είσαι καλά, να έχεις υγεία, να προχωρήσεις και στα γράμματα και στη μουσική και ό,τι επιθυμείς.
- K.I. Ευχαριστώ πολύ.

Ερ. Κι εύχομαι να σε δω μετά από πέντε, δέκα χρόνια, δεκαπέντε και να μου πεις «δυμάσαι που μου ‘παιρνες συνέντευξη»;

Μ.Ι. (Γελάει)

Μακάρι, μακάρι να υπάρχει υγεία σ’ εσάς τους νέους, να σμίξετε, να ξανασμίξετε. Βέβαια. Έτσι είναι.